

Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра пісенно-хорової практики та постановки голосу

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВК 10 Теорія і методика викладання основ духовної музичної культури

спеціальність **014 Середня освіта (Музичне мистецтво)**

Освітня програма **Середня освіта (Музичне мистецтво)**

Інститут, факультет **Інститут мистецтв**

Робоча програма Теорія і методика викладання основ духовної музичної культури
для студентів за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Мова навчання українська

Розробник: Григорчук І.С., канд. пед. наук, доц.
завідувач кафедри пісенно-хорової практики та постановки голосу

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри
пісенно-хорової практики та постановки голосу

Протокол від „ 9 ” вересня 2019 року № 7

Завідувач кафедри пісенно-хорової практики та постановки голосу

(підпис)

(доц. Григорчук І.С.)

(прізвище та ініціали)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією Інституту мистецтв РДГУ

Протокол від „ 10 ” вересня 2019 року № 4

Голова навчально-методичної комісії Інституту мистецтв РДГУ

(підпис)

(доц. Никон О.К.)

(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма	заочна форма
Кількість кредитів - 3	Галузь знань <u>01 Освіта</u>	Вибіркова	
Модулів - 2	Спеціальність <u>014 Середня освіта. Музичне мистецтво</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів - 3		2 - й	2 - й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: презентація		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		3-й	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 4 самостійної роботи студента - 8		Лекції	
	20 год.	6 год.	
	Практичні		
	10 год.	4 год.	
	Самостійна робота		
	60 год.	80 год.	
	Вид контролю: залік		
Передумови для вивчення дисципліни: вивчення курсів “Історія музики”, “Історія української культури” “Теорія музики”, “Філолософія ” “Музична педагогіка: традиції, інновації”			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: підготовка магістрів спеціальності 014 «Середня освіта. Музичне мистецтво» до здійснення професійної діяльності в межах кваліфікаційних вимог підготовки фахівця – викладача музичного мистецтва, вчителя художньої культури:

- забезпечити студентів необхідною історико-теоретичною та методичною інформацією з основ використання духовної музичної культури в навчально-виховному процесі ЗНЗ;
- доповнити систему фахових компетенцій майбутніх спеціалістів комплексом методик організації процесу морально-естетичного навчання та виховання в закладах освіти I – III ступеня засобами духовної музичної культури;
- сформувати основи відповідного відношення до духовної музики як феномену культури.

Загальні компетентності

ЗК 06 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК 03 Знання особливостей змісту та організаційно-методичної специфіки використання основних форм роботи в процесі викладання музичних дисциплін у ВНЗю

СК 06 Методика системного аналізу художнього процесу і окремих його об'єктів; виявлення та реалізація художньо-педагогічного потенціалу мистецтва в контексті навчально-виховного процесу; уміння володіти засобами художньо-образного впливу на суб'єктів освітньо-виховної діяльності, розробляти творчі проекти за допомогою сучасних інформаційних технологій.

СК 07 Здатність узагальнювати, інноваційно переосмислювати та творчо використовувати досягнення мистецької педагогіки, сучасний художньо-педагогічний досвід, знаходити оптимальні рішення щодо їх впровадження в освітній процес

СК 08 Оволодіння методологією музично-педагогічної діяльності у ВНЗ, навичками її традиційного та інноваційного інтерпретування у професійній діяльності викладача.

Програмні результати навчання

Зн 03 Зміст суміжних предметів, що стосується методик викладання у вищому та середньому навчальному закладі.

Зн 06 Методи формування загальнолюдських основ моралі, ставлення до людини як до визначеної цінності системи суспільних відносин.

Уміння (Вм)

Вм 01. Вести навчально-виховну роботу, визначати ступінь і глибину засвоєння студентами програмного матеріалу, формувати у студентів навички самостійного навчання.

Вм 04. Проводити педагогічну роботу, користуватися різними методами і формами навчання, прогресивними прийомами керівництва навчальною, суспільною і художньо-творчою діяльністю.

Вм 08. Володіти організаційно-методичними навичками здійснення виховної роботи.

Вм 10. Здійснювати музично-просвітницьку діяльність, пропагувати кращі зразки мистецтва, вести роботу щодо розвитку музичного мистецтва.

Комунікація

Ком 01. зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються; діяльності.

3. Очікувані результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- історичні аспекти виникнення та шляхи розвитку духовно-музичної культури Християнства;
- методологічні засади та теоретичні основи духовно-музичної практики;
- специфіку форм відповідного морально-естетичного виховання в ЗНЗ;
- дидактичні основи та методичні прийоми організації процесу морально-естетичного виховання засобами духовної музичної культури.

вміти:

- організувати бесіди з питань морального та естетичного виховання учнів;
- здійснювати підготовку та проведення уроків з етики (християнської етики) в ЗНЗ з використанням духовної музичної культури;
- вирішувати завдання морально-естетичного виховання в процесі організації позакласної та позашкільної роботи відповідними засобами.

4. Програма навчальної дисципліни. Модуль 1

Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти використання основ духовної музичної культури

Тема 1. Свобода совісті і моральнотворчі аспекти культового дійства.

Тема 2. Джерела виникнення та шляхи розвитку традиційної духовно-музичної культури.

Тема 3. Методологічні основи християнської духовно-музичної традиції.

Тема 4. Форми церковного співу і музична термінологія.

Тема 5. Розспів як основа організації (традиції) духовно музичної діяльності.

Тема 6. Психологічні та загально естетичні аспекти гласової системи «Октоїх».

Тема 7. Морально-естетичні аспекти християнського церковного року.

Тема 8. Духовна музична культура як синтез духовного та морально-естетичного.

Змістовий модуль 2. Методика організації морально-естетичного виховання школярів засобами духовної музичної культури

Тема 9. Методичні прийоми використання духовної музичної культури у навч.-виховному процесі ЗНЗ.

Тема 10. Психолого-педагогічні умови формування морально-ціннісного відношення до духовної музичної культури.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма					заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с. р.		л	п	лаб	інд	с. р.
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти використання основ духовної музичної культури												
Тема 1. Свобода совісті і моральнотворчі аспекти культового дійства.		1		-	-	4				-	-	6
Тема 2. Джерела виникнення та шляхи розвитку традиційної духовно-музичної культури.	18	2	2	-	-	4	21	2	1	-	-	6
Тема 3. Методологічні основи християнської духовно-музичної традиції.		1		-	-	4				-	-	6
Тема 4. Форми церковного співу і музична термінологія.	17	2		-	-	4	19,5	1	0,5	-	-	6
Тема 5. Розспів як основа організації (традиції) духовно музичної діяльності.		1	2	-	-	3				-	-	6
Тема 6. Психологічні та загально естетичні аспекти гласової системи «Октоїх».		2		-	-	3				-	-	6
Тема 7. Морально-естетичні аспекти християнського церковного року.	13	1		-	-	4	13,5	1	0,5	-	-	6
Тема 8. Духовна музична культура як синтез духовного та морально-естетичного.		2	2	-	-	4				-	-	6
Разом за змістовим модулем 1	48	12	6	-	-	30	54	4	2	-	-	48
Змістовий модуль 2.												
Методика організації морально-естетичного виховання школярів засобами духовної музичної культури												
Тема 9. Методичні прийоми використання духовної музичної культури у навчально-виховному процесі ЗНЗ.	21	4	2	-	-	15	36	2	2	-	-	20
Тема 10. Психолого-педагогічні умови формування морально-ціннісного відношення до духовної музичної культури.	21	4	2	-	-	15				-	-	12
Разом за змістовим модулем 2	42	8	4	-	-	30	36	2	2	-	-	32
Усього годин	90	20	10	-	-	60	90	6	4	-	-	80

6. Теми семінарських занять (не передбачено)

7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Суспільно-історичні чинники духовної музичної культури	2 / 1*
2	Змістовні складові духовно-музичної діяльності	2 / 0,5*
3	Морально-естетичні аспекти духовної музичної діяльності	2 / 0,5*
4	Методичні прийоми використання духовної музичної культури у навчально-виховному процесі ЗНЗ.	2 / 1**
5	Психолого-педагогічні умови формування морально-ціннісного відношення до духовної музичної культури.	2 / 1**

Примітка: *теми вивчаються протягом одного практичного заняття

**теми вивчаються протягом одного практичного заняття

8. Теми лабораторних занять (не передбачено)

9. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Опрацювати нормативні документи з питань релігії в Україні	4 / 8
2	Історія релігії в Україні	6 / 8
3	Методологічні основи християнської духовно-музичної традиції.	4 / 8
4	Форми церковного співу і музична термінологія.	6 / 8
5	Псалом, пісня та гімн як способи духовно-музичної діяльності.	6 / 8
6	Психологічні аспекти «Октоїху»	6 / 8
7	Церковні свята як засіб організації морально-етичного виховання.	6 / 6
8	Духовна музична культура як синтез духовного та морально-естетичного.	6 / 6
9	Методичні засади використання духовної музичної культури як засобу виховання	8 / 12
10	Морально-ціннісного відношення як принцип спілкування з духовною музичною культурою	8 / 8

10. Індивідуальні завдання (не передбачено)

11. Методи навчання

МН1 – словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);

МН2 – практичний метод (практичні заняття, репродуктивні методи навчання);

МН3 – наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);

МН5 – відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані, індуктивний метод навчання, дедуктивний метод навчання, проблемно-пошукові методи навчання тощо);

12. Методи оцінювання

МО3 – колоквіум,

МО4 – тестування;

МО10 – залік.

13. Засоби діагностики результатів навчання

- демонстрація, ілюстрація, спостереження;
- оцінювання роботи на практичних завданнях;
- тести.

14. Критерії оцінювання результатів навчання Якісні критерії порогових рівнів оцінки здобувача

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності
90-100	A	відмінно	здобувач виявляє творчий підхід, уміє самостійно знаходити і адаптувати необхідну інформацію, використовує набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно мислить	Високий (творчий)
82-89	B	добре	здобувач фундаментально володіє теоретичним матеріалом, вільно застосовує його в контексті сформульованих завдань, вільно роз'ясує ситуативні стандарти, самостійно виправляє допущені помилки,	Достатній (конструктивно-варіативний)
74-81	C	достатньо добре	здобувач уміє сприймати, узагальнювати, систематизувати інформацію, загалом самостійно застосовувати її в контексті; контролювати власну діяльність; виправляти несуттєві помилки, кількість яких незначна, добирати аргументи для підтвердження тверджень,	
64-73	D	задовільно	здобувач відтворює базову частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)
60-63	E	достатньо	здобувач володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	здобувач володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів	Недостатній (рецептивно-продуктивний)

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73	задовільно	
60-63		
33-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

15. Розподіл балів, які отримують студенти

T1, T2... T12 — теми змістових модулів.

Поточне тестування та самостійна робота										Сума
Змістовий модуль 1								Змістовий модуль 2		100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	

16. Методичне забезпечення

Опорні конспекти лекцій, мультимедійне програмне забезпечення, завдання для самостійної роботи.

Інтернет-ресурси.

17. Питання для підготовки до семестрового контролю

- Духовні та моральнотворчі аспекти культового дійства.
- Історичні аспекти розвитку традиційної (релігійної) духовно-музичної культури Християнства.
- Методологічні основи християнської духовно-музичної традиції.
- Форми церковного співу і музична термінологія.
- Розспів як основа організації (традиції) духовно музичної діяльності.
- Психологічні та загально естетичні аспекти гласової системи «Октоїх».
- Морально-естетичні аспекти християнського церковного року.
- Духовна музична культура як синтез духовного та морально-естетичного.
- Педагогічні умови формування морально-ціннісного відношення до духовної музичної культури.

18. Рекомендована література

Базова

1. Бычков В.В. Малая история византийской эстетики.– К.:“Путь к истине”, 1991.
2. Григорчук І.С. Моральність - основний принцип використання духовної музики в світлі проблем виховної роботи сучасної школи//Актуальні проблеми вищої педагогічної і загальноосвітньої школи.– Рівне, 1995.– С. 61-63.
3. Григорчук І.С. Середньовічна філософія музики і етос християнського вчення// Українська культура : минуле, сучасне та шляхи розвитку.– Рівне, 1994.– С. 35-43.
4. Золтаи Д. Этос и Аффект [История философской музыкальной эстетики от зарождения до Гегеля].– М.:Прогресс, 1977.
5. Козицький П. Спів і музика в Київській Академії за 300 років її існування.– К.:Музична Україна, 1971.
6. Кудрик Б. Огляд історії української церковної музики (НАН, ін-тут українознавства ім. І.Крип'яткевича).– Львів, 1995.
7. Мартынов В. “Бог повелевает, чтобы твоя жизнь была псалмом”//Советская музыка.– 1991.– №6.– С. 37-44.
8. Мартынов В.И. История богослужебного пения: Учебное пособие.– М.:РИО Федеральных архивов; Русские огни, 1994.
9. Маценко П.П. Нариси до історії української церковної музики.– Репринт. вид.– К.:Музична Україна, 1994.
10. Мень А. Православное богослужение. Таинство, Слово и образ.– М.:СП“Слово”, 1991.
11. Пр. Борис Николаев. Богословские основы знаменного пения//Музыкальная академия.– 1995.– №3.– С. 137-145.
12. Толковый Типикон (сост.М.Скабалланович).– М.:Паломник,1995.– В.1 – 494с.; В.2 – 494с.; В.3 – 78с.
13. Флоренский П.А. Храмовое действо как синтез искусств//Советская культура.– 1989.– 18 мая.– С.6.

Допоміжна

14. Владышевская Т.Ф. Византийская музыкальная эстетика и её влияние на певческую культуру Древней Руси//Византия и Русь. – М., 1989.
15. Вознесенский К. О современных нам нуждах и задачах русского церковного пения.– Рига, 1891.
16. Зверева С. Православная музыка прежде и теперь//Музыкальная жизнь.– 1991.– №9.– С. 19-21.
17. Кошмина И. Духовная музыка: мир красоты и гармонии//Искусство в школе.– 1991.– №6.– С.53-58.
18. Кудрик Б. Огляд історії української церковної музики (НАН, ін-тут українознавства ім. І.Крип'яткевича).– Львів, 1995.
19. Лосев А.Ф. Эстетика Возрождения.– М.:Мысль, 1978.
20. Музична естетика західноєвропейського середньовіччя [Трактати] / Упор. В.П.Шестакова.– К.: Музична Україна, 1976.
21. Орлова Е.В. Церковное, религиозное, духовное... (О духовной музыке)//Советская музыка.– 1991.– №5.– С. 20-23.
22. мая.– С.6.
23. Шабалин Д. Заметки о древнерусской монодии//Советская музыка.– 1991.– №5.– С.10-14; №6.– С.45-49.

19. Інформаційні ресурси

<http://www.mcgill.pvt.k12.al.us> - дослідження християнської культури;
<http://www.lestvitsa.dp.ua> – новини у сфері християнської етики;
<http://www.risu.org.ua/rus/> - релігійно-інформаційна служба в Україні;
<http://prochurch.info/> - новини християнського світу;
<http://www.pravoslavie.ru/>; <http://pravoslavye.org.ua/> - православний сайт (православна бібліотека);
<http://orthodoxy.org.ua/ru/node> - сайт української православної церкви;
<http://www.bible.com.ua/> - твоя Біблія (бібліотека);
<http://www.nsad.ru/index.php> - журнал православного життя «Нескучный Сад»;
<http://www.4oru.org/> - християнський сайт «Для тебе» (статті, християнські вірші, проза, проповіді);

<http://www.aboutislam.ws> - сайт, який розкриває основні положення ісламу.

Робоча програма Теорія і методика викладання основ ЧМК
перезатверджена без змін та доповнень на 20__ - 20__ навчальний рік на засіданні кафедри
місечно-хорової практики та постановки голосу

Протокол від "14" вересня 2021 року № 7

Завідувач кафедри (доц. Григорчук І.С.)

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією Інституту мистецтв

Протокол від "28" вересня 2021 року № 6

Голова навчально-методичної комісії (доц. Никон О.К.)